

RELIGIEUS BEGRAVEN

Levensbeschouwingen geven antwoord op de drie belangrijkste levensvragen:

verleden: de vraag naar de oorsprong

heden: de vraag naar zingeving

toekomst: de vraag naar 'na de dood'

In het antwoord op de vraag wat er na de dood gebeurt, zijn drie antwoorden te onderscheiden:

hiermaals: het leven is eindig, de dood is het einde

hiernamaals: het leven is eindig, de dood is een grens

hiernanogmaals: het leven is niet eindig, de dood is een overgang naar een nieuw leven

Het levensbeschouwelijke landschap is zeer divers.

Hoe is op begraafplaatsen die levensbeschouwelijke, c.q. religieuze verscheidenheid terug te vinden?

RELIGIE 2 - JEZIDI

Hannover: multiculti begraven

Hannover profileert zich als een internationaal ingestelde stad. Dat blijkt uit de jaarlijks terugkerende Hannover Messe (industrietechnologie) en de CeBIT beurs, de grootste en belangrijkste IT-beurs ter wereld, maar ook als organisator van de EXPO 2000 toonde Hannover zich een internationale en multiculturele stad. Multicultureel is ook het begraafaanbod op de begraafplaatsen van Hannover: een islamitische afdeling op Friedhof Stöcken, een Boeddhistische afdeling op Friedhof Seelhorst en een Jezidische afdeling op Friedhof Lahe.

Jezidi - volk van de pauw

De Jezidi is een Turks-Koerdistaanse geloofsgemeenschap, waarvan de religie islamitische, hindoeïstische en christelijke elementen bevat. De Jezidische religie is een monotheïstische godsdienst, die hoofdzakelijk door Koerden uit Turkije, Syrië en Irak wordt uitgeoefend. Er wordt geschat dat het aantal aanhangers wereldwijd tussen de 1/5 en 1 miljoen personen ligt. De religie missioneert niet, je wordt als Jezidi geboren. Een huwelijk met een andersgelovige betekent dat je uit de godsdienstgemeenschap stapt.

De herkomst van de naam is onbekend: de Jezidi's herleiden het tot het Koerdische woord *yezdân* dat 'god' of 'engel' betekent. Het Jezidisme zou al voor jodendom en christendom zijn ontstaan, maar werd sterk hervormd door Sjeik Adi ibn Musafir († 1162). Zijn graf in Lalish, een bergdorpje in het noorden van Irak, is het doel van de bedevaart, die iedere Jezidi minstens één keer in zijn leven moet ondernemen.

Volgens de Jezidi's werd de wereld geschapen door God en wordt ze nu geleid door 7 aartsengelen, waarvan *Melek Tawus*, de Pauw-engel, de belangrijkste is. En hier ligt de oorzaak van de vervolging van de Jezidi's. Moslims kennen deze figuur namelijk ook als *Shaytan*: de duivel.

Het ontstaansverhaal van *Melek Tawus* is in beide religies vrij gelijklopend in de zin dat God de engelen had geschapen en nadien Adam, waarna hij de engelen vroeg voor Adam te knielen. *Melek Tawus* weigerde. Voor de moslims verloor hij door deze keuze de genade van God, werd een gevallen engel en later de duivel. Voor de Jezidi daarentegen, was deze vraag een test van God en is *Melek Tawus* glansrijk geslaagd. Daarom is hij juist de leider van de aartsengelen en Gods afgezant op aarde geworden. Hij wordt voorgesteld als een pauw. Vandaar dat de Jezidi's ook 'het volk van de pauw' worden genoemd. Hoewel de Jezidi's geen duivel en ook geen hel kennen, worden ze door hun vijanden gezien als duivelsaanbidders en werden daarom veelvuldig vervolgd, een reden voor velen om te vluchten en asiel aan te vragen in West-Europa.

reïncarnatie

Het Jezidisme is een orale religie zonder schriftuur, met bijzondere zuiverheidtaboes en een soort kastenstelsel, dat is ingesteld door Sjeik Adi. Er zijn drie kasten: *Sjeiks* en *Pirs*, te vergelijken met geestelijken en ridders in de Middeleeuwen, zijn de religieuze leiders, *Muriden* zijn leden van het gewone volk en het grootst in aantal. In tegenstelling tot het hindoeïstische kastenstelsel mag iedereen in elk kaste ieder beroep uitoefenen, maar er mag niet onderling getrouwd worden.

De Jezidi's bidden vijf maal daags en het gebed gebeurt in de richting van de zon, maar tijdens het middagebed moeten ze richting Lalish bidden.

De Jezidi's geloven dat het leven niet met de dood eindigt, maar dat het na een reïncarnatie een nieuwe staat bereikt. Die nieuwe staat is afhankelijk van de daden in het vorige leven. In deze context speelt voor een man de *biraye achrete* (hiernaamsbroeder) en voor de vrouw de *chucha achrete* (hiernaamszuster) een belangrijke rol. Onder de leden van de geloofsgemeenschap zoekt men zich een broer of zuster voor het hiernaams uit. Deze gekozenen nemen in het hiernaams wederzijds de morele medeverantwoordelijkheid voor hun daden over en in de dodencereemonie 'begeleiden' zij de gestorvenen op de weg naar een nieuwe bestemming.

Friedhof Lahe: Jezidisch grafveld

In Duitsland leven ca. 6000 Jezidi's, waarvan 3000 in Nedersaksen. Hier werd in 1989 aan de stad Hannover gevraagd een Jezidisch grafveld in te richten, hetgeen gebeurde op Friedhof Lahe in afdeling 506.

De graven zijn georiënteerd op het zuidoosten, de richting van de opgaande zon. Dat symbool komt je ook heel veel tegen op de grafstenen. Een ander veel voorkomend symbool is de pauw, symbool van *Melek Tawus*, de Pauwenengel, het hoofd van de zeven engelen. Het piramidevormige symbool is een verwijzing naar het graf van de grote hervormer Sjeik Adi ibn Musafir, wiens graf in Lalish er zo uitziet.

De grafstenen zijn in rijen opgesteld, waarbij de verschillende kasten op één rij liggen: *Sjeiks*, *Pirs* en *Muriden*. De *Sjeiks* en de *Pirs* zijn de religieuze leiders, veruit de meeste Jezidi's behoren tot de *Muriden*.

Het materiaal van de grafstenen is Thüster kalksteen. Er zijn drie grafsteentypes, waarbij de variatie zit in de ronding van de stèle. Mannengraven hebben een kopsteen en een voetsteen, terwijl de vrouwengraven alleen een kopsteen hebben.

De Jezidi's hebben de gewoonte zelf het graf te sluiten, waarbij ze op deze begraafplaats worden geassisteerd door het begraafplaatspersoneel. En ze hebben de gewoonte bij het graf te eten en te drinken bij speciale gelegenheden.

